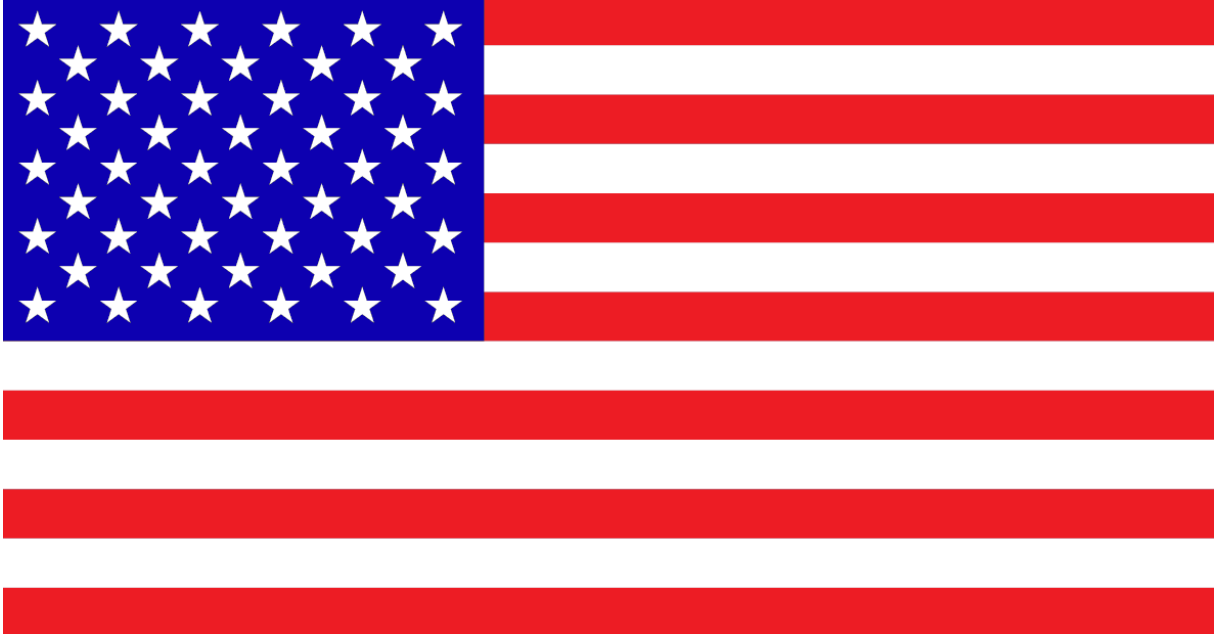




**AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
ÜLKE RAPORU
(Meyve Sebze Mamulleri Sektörü Açısından)**



**ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ**

HAZİRAN, 2018

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. ABD'İN DİŞ TİCARETİ	7
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	14
4.ABD'İN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	23
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	31
KAYNAKLAR	34

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Büyüme Oranı: % 1,6 / **GSYİH:** 18.561.934 milyon \$ / **Nüfus:** 323.978.000 / **Başkent:** Washington D.C.

1. GENEL EKONOMİK DURUM

ABD, 325 milyonu aşan nüfusu ve 19 trilyon doları aşan GSYİH'si ile dünyanın en önemli pazarlarından biridir. Ülke, dünyanın en büyük ithalatçısı olma özelliğinin dışında, dünyanın en büyük doğrudan yabancı sermaye kaynağı konumu ile hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin yöneldiği bir hedef pazardır. ABD ekonomisi, dünya ekonomisini birebir etkileme gücüne sahip olması nedeniyle de dünyada önemli ve belirleyici bir ekonomidir.

ABD'de 2007 yılında başlayan kriz, 1929 büyük buhranından bu yana görülen en ağır ve en derin kriz niteliğinde olmuştur. Ülke 2009 yılında bir taraftan ekonomik durgunluk bir taraftan da artan işsizlik ile mücadele etmiş, 2010 yılında ise krizden çıkış eğilimine geçmiştir. Reel GSYİH 2015 yılında %2,9 ve 2016 yılında %1,5 oranında artmıştır. 2017 yılında ise büyüme %2,2 olarak gerçekleşmiştir.

2015 ve 2016 yıllarında işsizlik oranı sırasıyla %5,3 ve %4,9'dur. 2017 yılında gerçekleşen işsizlik oranı ise %4,4'dür.

Tüketici fiyat enflasyonu 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla %0,7 ve %2,2'dir. 2017 yılında ise tüketici fiyat enflasyonu %1,8 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik Yapı

Dünya çapında serbest piyasa ekonomilerinin en büyük örneği olarak gösterilen ABD ekonomisinde, üretim ve hizmetlerin büyük bir bölümü özel sektör tarafından tüketilmekte ve sağlanmakta olup, dünya çapında kamunun ağırlığının bu kadar az olduğu başka bir ekonomi bulunmamaktadır.

Amerikan ekonomisinde yapısal olarak rol oynayan iki temel unsurun ilki zengin doğal kaynakları, diğeri ise nitelikli işgücüdür. ABD verimli toprakları, zengin mineral yatakları, elverişli iklim koşulları ve diğer doğal kaynakları ile ekonomik büyümenin sağlanması açısından çok uygun bir ortama sahiptir. ABD aynı zamanda, iletişim ve bilgi teknolojileri alanında "kolay uyum sağlayabilen ve yetenekli" işgücünün eğitime de büyük önem vermektedir. Tüm dünyada "beyin göçü" olarak adlandırılan, bilim ve teknoloji dallarında eğitim almış yetenekli ve zeki gençlerin ABD ekonomisine kazandırılması, sorunların çözümünde anahtar rolü olan bir araç olarak görülmektedir.

Yeni ekonomi kavramı çerçevesinde bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), hizmet sektörünü ekonominin en önemli bileşeni haline getirmiştir. Ekonomiye yön veren başlıca sektörler; motorlu taşıtlar, uzay ve havacılık, iletişim, kimyasallar, elektronik ve bilişim (IT) sektörleridir. 1990'lı yıllarda yaşanan teknolojik dönüşüm ile birlikte geleneksel imalat sanayinin bir bölümü yüksek teknoloji ve iş gücü verimliliğine uyum sağlamıştır. Ancak ithal girdi düzeyi yüksek mamul mallar üreten sektörler ciddi zorluklarla karşılaşmış olup, üretimlerini daha düşük maliyetli ülkelerde sürdürme yoluna gitmişlerdir.

Tarım ve hayvancılık GSYİH'nin yüzde olarak küçük bir oranına sahip görünmekle birlikte oldukça verimlidir. ABD, gıda maddeleri ve işlenmiş gıda ürünleri ihracatında önde gelen ülkeler arasındadır.

İmalat sektörü, iş dünyası harcamalarındaki artışa bağlı olarak ABD'nin ekonomik toparlanma sürecinde en önde gelen sektör olmuştur. İmalat sanayinin öne çıkan alt sektörleri arasında havacılık ve uzay sanayi, telekomünikasyon, kimyasallar, elektronik ve bilgisayarlar yer almaktadır.

Hizmetler sektörü, GSYİH'nin yaklaşık %80'ini oluşturmaktadır. ABD Uluslararası Ticaret Komisyonu'nun Hizmetler Sektörü Raporu'na göre, ülkenin hizmetler sektöründeki rekabet gücü, profesyonel hizmetler sektöründeki başarısından kaynaklanmaktadır. ABD hizmet ticaretinde önemli olan diğer sektörler arasında finans, sağlık, ulaşım ve emlak sektörlerini saymak mümkündür. En çok gelişme gösteren sektörler arasında perakendecilik, bilişim, sanat ve eğlence sektörleri de ön plana çıkmaktadır.

Kişi Başına Gelir

ABD gelir dağılımı eyaletler bazında farklılıklar göstermektedir. Sanayi üretiminde Kuzeydoğu'nun üstünlüğü özellikle 1990'lardan itibaren gerileme gösterse de bölgenin ekonomideki ağırlığı hala fazladır. Ağır sanayi üretiminden verimliliği yüksek hafif sanayi üretimine geçişle birlikte Batı ve Güney eyaletleri de ekonomiden daha çok pay almaya başlamışlardır.

GSYİH'si neredeyse İtalya kadar olan Kaliforniya'yı büyüklük açısından Teksas, New York, Florida ve İllinois izlemektedir.

Eyaletler bazında hane başına ortalama gelire bakıldığında ise Maryland'in en yüksek gelire sahip olduğu, Mississippi eyaletinde de gelirin en düşük düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. ABD hanehalkı geliri Doğu ve Batı eyaletlerinde genellikle ortalamanın üstünde gerçekleşmiştir. 24 eyalet ile District of Columbia ortalamanın üstünde gelire sahip olurken, 26 eyalet ülke ortalamasının altında kalmıştır. Bu durum bölge olarak incelendiğinde, Kuzeydoğu eyaletlerinin (Connecticut, Massachusetts, New Hampshire, New Jersey, New York ve Rhode Island -Maine hariç-) ülke ortalamasının üzerinde gelire sahip olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Benzer şekilde Batı bölgesinde yer alan eyaletlerin (Alaska, Colorado, California, Hawaii, Utah ve Washington) hanehalkı geliri de ortalamanın üzerinde gerçekleşmiştir.

Büyüme hızı nispeten geride kalan eyaletlerde hem nüfus artış hızının az olduğu, hem de yüksek teknoloji yerine geleneksel tarım ve sanayi sektörlerinde üretime ağırlık verildiği gözlenmektedir.

Ekonomi Politikaları

Dünya ekonomisinin büyüme motoru olan ABD'nin izlemekte olduğu ticaret ve yatırım politikaları gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan tüm ülkeler tarafından her zaman çok yakından ve dikkatle izlenmektedir.

ABD'de Başkan tarafından önerilen ve Kongre'de kabul edilen yıllık bütçe, uygulanacak maliye politikalarını da içermektedir. Mali yıl Ekim ayında başlayıp, Eylül ayında sonlanmaktadır. 1990'lı yıllarda çok sıkı mali politikalar uygulanmıştır. 11 Eylül olayları, zaten zayıflamakta olan ABD ekonomisine büyük bir darbe vurmuştur.

Vergi kesintileri ve sağlık harcamalarındaki artış ülkenin maliye ve para politikaları içinde önemli gündem konuları haline gelmiştir. 2006-2007 yıllarında yaşanan iyileşmenin ardından 2008 yılında derinleşen kriz ile özellikle sosyal güvenlik alanında yeni bir çıkmaza girilmiştir. Para politikaları hükümetten bağımsız olarak Merkez Bankası tarafından düzenlenmektedir.

Dünyanın en güçlü parası olan ABD Dolarını basan ABD için cari açığın finansmanı sorunu, güçlü doğrudan ve portföy yatırımı şeklinde gelen yabancı sermaye yatırımları nedeniyle uzun yıllar ciddi sorun teşkil etmemiştir. Ancak ABD Dolarının mevcut etkinliğini yitirmesi, başka para birimlerinin (örneğin Avro) piyasalarda geçerli ve belirleyici hale gelmesi, özellikle enerji (petrol, doğal gaz) ve emtia piyasalarında ABD Doları yerine başka para birimlerinin kullanılmaya başlanması, ABD ekonomisi için büyük bir sorun oluşturmaya başlamıştır.

2010 döneminde GSYİH'nin %9'una denk gelen bütçe açığı, 2011 döneminde %8,7 oranında gerçekleşmiştir. Bütçe açığının 2012 yılında; ekonomik canlanma, istihdam vergisindeki kesintilerin bitişi ve Bush döneminde yürürlüğe giren vergi indirimlerin geçerliliğini yitirmesi gibi nedenlerden dolayı azalarak %7 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında vergilerdeki artış ile birlikte hükümet harcamalarındaki azalışa paralel olarak bütçe açığının GSYİH'ye oranının %4,1'e gerilemiştir.

Hazine kağıtlarının en güvenli yatırım aracı olarak algılanması ile birlikte kar paylarının düşük seyretmesi ve özel sektörün borçlarını azaltmaya yönelik tutumları, devletin borçlanma konusunda sorun yaşamamasına neden olmaktadır. Ancak, 2008 yılında GSYİH'nin %40,5'i düzeyinde olan hükümet borçlarının, 2013 yılında GSYİH'nin %71,8'ine yükseldiği tahmin edilmektedir. Dolayısıyla, yüksek borçlanma seviyelerinde hazine kağıtlarının güvenilirliğinin sorgulanması, kar paylarının yükselmesi ve borçlanma maliyetlerinin artması mümkün görünmektedir.

ABD'nin ekonomi politikaları halen krize odaklı olup, iyileştirme amaçlıdır. Zayıf ekonomi ve vergi teşvikleri 2010-2011 kamu maliyesi açısından ciddi tehditler yaratmış, bu da dikkatlerin vergi konsolidasyonu üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bütçe açığının çözümüne yönelik olarak Kongre'nin Demokrat ve Cumhuriyetçi üyelerinin farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Cumhuriyetçi üyelerin hükümetin harcamalarında büyük kesintilere gitmek yönündeki planları, çoğunluğunu Cumhuriyetçilerin oluşturduğu

Temsilciler Meclisi'nden onay almıştır. Ancak, ABD Senatosu tarafından özellikle sağlık güvencesini hedef alan bütçe kesintisi reddedilmiştir. Obama Hükümeti çözüm olarak harcama kesintileri ve vergi artışını sunmuş olmasına rağmen karşı taraf bu çözüme sıcak bakmamıştır. Bütçe ile ilgili tartışmalar sürerken, en geç 2 Ağustos tarihine kadar artırılması gereken hükümetin borç tavanı konusunda 1 Ağustos itibarıyla mutabakata varılmış ve borç tavanı 2,4 trilyon Dolar yükseltilmiştir.

ABD Merkez Bankası (FED), ekonomik toparlanma aracı olarak ilk dönemi Aralık 2008-Mart 2010 ve ikinci dönemi Kasım 2010-Haziran 2011 olmak üzere parasal genişleme politikası izlemiştir. QE1 (quantitative easing-1) olarak bilinen parasal genişleme politikasının ilk raundunda, 300 milyar dolar tutarında uzun vadeli Hazine kağıtları, 175 milyar dolar tutarında emlak sektörü borcu ve 1,25 trilyon dolar tutarında mortgage'a dayalı menkul kıymet satın alınmıştır. QE2 olarak bilinen parasal genişlemenin ikinci raundu kapsamında ise 600 milyar dolarlık Hazine kağıdı satın alınmıştır. QE2'nin uygulanmasındaki en önemli sebeplerden biri olan deflasyon riski kaybolurken ekonomik büyümede aynı başarının yakalanamadığına dair görüşler bulunmaktadır. 2013 yılı ile birlikte FED üçüncü parasal genişleme politikasına geçmiştir. FED'in parasal genişleme politikasının üçüncü raundunda (QE3) zaman ve miktar kısıtı olmadan bono alımı ve faiz artırımına gidilmemesi uygulamaları bulunmaktadır. Faiz artırımına işsizlik oranının %6,5 ve altında gerçekleşmesi durumunda gidilecektir.

Almanya ve Japonya gibi sanayileşmiş ülkelere göre kişisel vergi oranları düşük seyreden ABD'de kurumlar vergisi oranı yüksektir. Kurumlar vergisi Japonya'nın ardından ikinci sırada olan ABD'de en yüksek kurumlar gelir vergisine sahip eyaletler arasında Pennsylvania, Minnesota, New Jersey ve Washington DC sayılabilir. Vergi politikası hükümet, eyalet yönetimi, belediye ve vilayet gibi yerel yönetim tarafından gerçekleştirilmektedir. Satış vergileri ise eyaletler arasında farklılık göstermektedir.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

ABD 2,4 trilyon dolar ithalat ile dünyanın en büyük mal ithalatçısı ve 1,5 trilyon dolar ihracat ile Çin'den sonra 2. en büyük mal ihracatçısı konumundadır. Hizmetler ticaretinde dünyanın en büyük ihracatçısı ve ithalatçısı olan ABD, toplam ihracat ve ithalatta da (hizmetler ve mal ticareti toplamı) lider konumdadır.

2017 yılında ABD'nin ihracatı bir önceki yıla göre %6,6 oranında artmış ve 1.546,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatı ise bir önceki yıla göre %7,2 oranında artarak 2.409,5 milyar dolar olmuştur. Bu durum 2017 yılında ABD aleyhine oluşan dış ticaret açığının da bir önceki yıla göre %8,1 oranında artmasına sebep olmuştur. ABD'nin 2017 yılında dış ticaret açığı 862,7 milyar dolardır. Toplam dış ticaret hacmi ise 3.956,2 milyar dolar seviyesindedir.

Tablo 1: Yıllara Göre ABD'nin Dış Ticareti (Milyar Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2007	1.162,50	2.017,10	3.179,60	-854,6
2008	1.299,90	2.164,80	3.464,70	-864,9
2009	1.056,70	1.601,90	2.658,60	-545,2
2010	1.277,10	1.966,50	3.243,60	-689,4
2011	1.479,70	2.262,60	3.742,30	-782,9
2012	1.545,60	2.333,80	3.879,40	-788,2
2013	1.577,60	2.265,90	3.843,50	-688,3
2014	1.619,70	2.346,00	3.965,70	-726,3
2015	1.503,90	2.306,80	3.810,70	-802,9
2016	1.450,50	2.248,20	3.698,70	-797,7
2017	1.546,70	2.409,50	3.956,20	-862

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Uluslararası ticaret açısından bakıldığında, ABD özellikle sermaye ve teknoloji yoğun mallarda karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olup, başlıca ihraç kalemleri de bu mallardan oluşmaktadır. İhracatında öne çıkan sektörler arasında; makine, elektrikli cihazlar, mineral yakıtlar, otomotiv, havacılık ve uzay sanayi, tıbbi cihazlar, değerli taşlar ve mücevherat, plastik sanayi yer almaktadır.

Tablo 2: ABD'nin İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	160,9	161,1	165,8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	72,7	62	77,8
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	55,4	53,9	53,6
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	44	43	44,9
8542	Elektronik entegre devreler	33,5	35	38,1
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	34,8	33,8	34
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	26	26,5	26,5
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	25	24,3	25,3
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	11,6	13,3	22,3
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	8,8	9,4	21,8
1201	Soya fasulyesi	18,9	22,9	21,7
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	17,7	19,1	20,3
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	24,7	22,5	20,1
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	19,3	17,7	19,8
7102	Elmaslar	18,6	19,5	19
8486	Yarı iletken disk, elektronik entegre devresi, düz panel göstergesinin imalatı iç	11,7	12,8	17,6
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	16,2	16	16,1
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	12,4	12,9	15,7
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	12,5	11,1	11,6
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	10,5	10,1	10,4
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	9,7	9,8	10,3
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	9,7	9,4	9,9
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	5,7	4,3	9,9
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	10,6	10,3	9,7
1005	Mısır	8,7	10,3	9,6
9021	Ortopedik cihazlar, kırıklara mahsus cihazlar, işitme cihazı vb.	9,7	9,3	9,5
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	9,5	8,8	9,3
9701	Tamamen elle yapılmış tablo/resim ve kolajlar, vb. Dekoratif pano	8	8,3	8,8

9027	Fiziksel, kimyasal tahlillere mahsus cihazlar, mikrotomlar	8,2	8,1	8,5
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	9	8	8,1
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	7,7	7,4	7,9
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	7,9	7,5	7,7
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	7,3	6,4	7,3
8541	Diyotlar, transistörler vb. Yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	7,5	7,3	7,2
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	7,4	6,6	7
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	5,5	6,3	7
3926	Plastikten diğer eşya	6,3	6,4	6,8
3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan karma reaktifler	5,7	6,2	6,6
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	5,9	4,8	6,4
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	6	6	6,2
	Diğer	710,9	672,2	700,7
	Toplam	1.501,8	1.450,5	1.546,7
		0	0	0

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

ABD'nin 2017 yılı ithalatında öne çıkan sektörler arasında; mineral yakıtlar, otomotiv, makine, elektrikli makine ve cihazlar, tarım & gıda, tekstil & hazır giyim, değerli taşlar ve mücevherat, demir-çelik ve ürünleri, eczacılık ürünleri ve organik kimyasallar yer almaktadır.

Tablo 3: ABD'nin İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	169,2	173,3	179,6
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	132,6	108,1	139,1
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	102,5	105	113,1
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	85,1	86,4	91,3
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	81,7	77,7	84,9
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	67,1	66,5	66,6
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	64,3	67,6	65
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	51,4	41,3	48
8542	Elektronik entegre devreler	28,8	30,7	33,5
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	23,5	25,2	26,5

3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	17,1	20,2	26
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	22,2	23,2	25,4
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	23,7	24	24,8
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	26,9	23,4	24,6
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	22,3	22	23,7
7102	Elmaslar	23,9	24,4	23,2
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	17,7	16,3	23
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	20,6	22,1	23
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	20	19,3	20,2
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	18,3	17,3	17
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	16,8	16,9	16,8
9503	Diğer oyuncaklar, küçültülmüş modeller, bulmacalar	14,2	14,6	15
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	15,2	13,8	14,9
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	15,4	14,3	14,4
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	14,5	14,2	14,2
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	14,7	13,8	14,2
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	18,3	13,8	13,8
9021	Ortopedik cihazlar, kırıklara mahsus cihazlar, işitme cihazı vb.	10	10,5	12
8525	Radyo/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kayded	10,6	10,6	11,9
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	10,7	11,3	11,9
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	10,5	8,6	11,5
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	10,4	10,3	11,3
4202	Deri ve kösele vb. Den seyahat eşyası	12	11,2	11,3
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	10,2	10,6	11,3
8523	Ses ve diğer fenomenleri kaydetmek için disk, bant, katı hal kalıcı depolama aygı	7,5	8,7	11,3

7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	10,8	16,5	11,1
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	11,3	11,1	11,1
7601	İşlenmemiş alüminyum	7,3	8,2	10,9
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	10,4	10,4	10,9
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	10,8	12,9	10,8
	Diğer	1.052,80	1.012,10	1.080,50
	Toplam	2.313,40	2.248,20	2.409,50

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

2017 yılında ABD'nin ihracatında en önemli ülkeler, Kanada, Meksika, Çin, Japonya ve Birleşik Krallık'tır. Ülkemiz ABD'nin ihracatında 28. sırada yer almaktadır.

Tablo 4: ABD'nin İhracatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

	ÜLKELER	2015	2016	2017
1	Kanada	280,6	266,8	282,5
2	Meksika	235,7	229,7	243
3	Çin	116,1	115,6	130,4
4	Japonya	62,4	63,2	67,7
5	Birleşik Krallık	56,1	55,3	56,3
6	Almanya	49,6	49,2	53,5
7	G. Kore	43,4	42,3	48,3
8	Hollanda	40,2	39,7	42,2
9	Hong Kong	37,1	34,9	40
10	Brezilya	31,7	30,1	37,1
11	Fransa	31,5	32,6	34,2
12	Belçika	34,1	32,1	29,9
13	Singapur	28,4	26,7	29,8
14	Tayvan	25,9	26	25,8
15	Hindistan	21,5	21,7	25,7
16	Avustralya	25	22,1	24,6
17	İsviçre	22,1	22,7	21,7
18	BAE	23	22,4	20
19	İtalya	16,2	16,7	18,3
20	Suudi Arabistan	19,7	18	16,3
21	Şili	15,4	12,9	13,6
22	Kolombiya	16,3	13,1	13,3
23	Malezya	12,3	11,8	12,8
24	İsrail	13,5	13,2	12,5

25	İspanya	10,3	10,4	11
26	Tayland	11,2	10,4	10,8
27	İrlanda	8,9	9,6	10,7
28	Türkiye	9,5	9,4	9,8
29	Arjantin	9,3	8,5	9,5
30	Peru	8,7	8	8,7
31	Filipinler	7,9	8,2	8,5
32	Vietnam	7,1	10,1	8,2
33	Dominik Cumhuriyeti	7,1	7,8	7,8
34	Rusya	7,1	5,8	7
35	Guatemala	5,8	5,8	7
36	Endonezya	7,1	6	6,9
37	Panama	7,7	6,1	6,4
38	Kosta Rika	6,1	5,9	6,2
39	Norveç	3,6	3,9	5,3
40	Kuveyt	2,7	3,3	5,2
	Diğer	123,6	112,5	118,4
	Toplam	1.501,80	1.450,50	1.546,70

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Dünyanın en büyük ithalatçısı olan ABD'nin 2017 yılında ilk beş tedarikçisi Çin, Meksika, Kanada, Japonya ve Almanya olarak sıralanmaktadır. Çin 2007 yılından bu yana ABD'nin en önemli tedarikçisidir. ABD açısından önemi artan diğer tedarikçiler arasında Güney Kore, Birleşik Krallık, İtalya, Hindistan ve Fransa öne çıkmaktadır. 2017 yılında Türkiye, ABD tedarikçileri arasında 34. sırada yer almaktadır. Türkiye'nin ABD pazarından aldığı pay %0,4'tür.

Tablo 5: ABD'nin İthalatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

	ÜLKELER	2015	2016	2017
1	Çin	504	481,5	526,2
2	Meksika	299,2	296,8	317
3	Kanada	301,9	283	307,2
4	Japonya	135	135,1	139,9
5	Almanya	127,2	116,3	120,2
6	G. Kore	74	71,9	73,2
7	Birleşik Krallık	58,9	55,2	54,1
8	İtalya	45,4	46,6	51,4
9	Hindistan	46,7	47,7	50,6
10	Fransa	48,9	47,8	50
11	İrlanda	39,5	45,7	49,1
12	Vietnam	39,7	43,8	48,4
13	Tayvan	42,5	40,6	44
14	Malezya	34,7	37,3	38,1
15	İsviçre	32	36,8	36,6
16	Tayland	29,6	30,5	32,3
17	Brezilya	28,5	27,1	30,5
18	İsrail	24,9	22,6	22,4
19	Endonezya	20,7	20,1	21,2
20	Singapur	18,5	18,1	19,6
21	Suudi Arabistan	23,4	18	19,6
22	Hollanda	17,6	16,7	18,4
23	Rusya	17,2	15,3	17,7
24	İspanya	14,7	14	16,3
25	Belçika	20	17,5	15,5
26	Kolombiya	14,7	14,4	14,1
27	Venezuela	16,2	11,4	12,7
28	Avusturya	11,4	11,1	12
29	Filipinler	10,6	10,4	12
30	Şili	9,6	9,5	11,3
31	Irak	4,6	6,3	11,2
32	İsveç	10,1	10	11,1
33	Avustralya	11	9,6	10,3
34	Türkiye	8,4	8,5	9,9
35	Güney Afrika	7,4	6,9	8
36	Danimarka	7,9	8,1	7,8
37	Hong Kong	6,9	7,5	7,7
38	Peru	5,4	6,6	7,6
39	Polonya	5,8	6,2	7,3
40	Nijerya	2	4,4	7,3
	Diğer	136,7	131,6	139,6
	Toplam	2.313,40	2.248,20	2.409,50

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

ABD'nin İthalatında Türkiye 34. Sırada yer almaktadır.

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

ABD 2017 yılında ülkemizin en önemli 5. ihraç pazarı konumundadır ve söz konusu ülkeye ihracatımızın toplam ihracatımız içerisindeki payı %5,5'dir.

ABD ile son yıllardaki ticaretimizin incelendiğinde, ülkemiz aleyhine dış ticaret açığı verildiği gözlenmektedir. Ancak ABD ile ticaretimizde dış ticaret açığımız son 3 yılda giderek azalarak, 2017 yılında bir önceki yıla göre %22,4 azalma göstererek 3,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin ABD'ye ihracatı genel olarak artış eğilimindedir. 2000 yılında 3,1 milyar dolar olan ihracat 2017 yılında 8,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2014, 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla %12,4, %0,9 ve %3,6 oranında artan ABD'ye ihracatımız 2017 yılında ise bir önceki yıla göre %30,7 oranında artış göstermiştir.

Türkiye, 2017 yılında ABD pazarında %0,4 pay ile 34. büyük tedarikçidir (ABD'nin ithalatında ÇHC %22'lik payla 1., Meksika %13'lük payla 2. ve Kanada %13'lük payla 3. sırada).

Diğer taraftan, 2017 yılında ABD'den ithalatımız bir önceki yıla göre %9,9 artış ile 11,9 milyar dolar olmuştur. Bu durumda 2017 yılında dış ticaret açığımız bir önceki yıla göre %22,4 azalmış ve ülkemiz aleyhine 3,3 milyar dolarlık ticaret açığı oluşmuştur.

2017 yılında Türkiye ABD'nin ihracatında %0,6'lık payıyla 28. sırada yer almaktadır (Kanada %18,3'lük payla 1., Meksika %15,7'lik payla 2. ve ÇHC %8,4'lük payla 3. sırada).

Tablo 6. Türkiye-ABD Dış Ticaretinin Yıllara Göre Seyri (Milyon Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2012	5.604	14.131	19.735	-8.527
2013	5.640	12.596	18.232	-6.960
2014	6.341	12.727	19.068	-6.386
2015	6.395	11.141	17.524	-4.730
2016	6.623	10.867	17.490	-4.244
2017	8.654	11.947	20.601	-3.293
2017 (Ocak-Nisan)	2.611	3.390	6.001	-779
2018 (Ocak-Nisan)	2.606	4.108	6.714	-1.502

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Ülke Masaları

ABD'ye İhracatımız

2017 yılında ABD'ye ihracatımız bir önceki yıla göre %30,7 oranında artış göstererek 8,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizden ABD'ye en çok demir-çelik ürünleri ile otomotiv aksam ve parçaları ihraç edilmektedir. Tekstil & hazır giyim, tarım & gıda, makine ve hava taşıtları ile bunların aksam ve parçaları da ABD'ye ihraç ettiğimiz diğer önemli ürün gruplarıdır.

Tablo 7: Türkiye'nin ABD'ye İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	302.800	70.228	774.098
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	6.802	11.967	450.742
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	229.389	294.972	429.126
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	38.219	80.975	333.831
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	563.180	531.113	312.119
6802	Yontulmaya, inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan hariç)	320.335	282.782	291.282
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	274.279	263.872	272.292
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	173.684	174.998	267.762
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	231.174	255.068	266.677
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	154.868	206.934	259.231
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	18.572	60.365	222.754
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	226.891	195.931	210.877
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	33	209.777	202.298
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri	172.166	197.031	201.202
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	26.179	106.706	196.055
8701	Traktörler	178.834	167.092	147.899
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	135.208	150.137	143.697
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	101.850	108.716	128.181

7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	127.730	53.969	115.614
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	52.876	52.807	79.383
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	49.157	77.113	74.920
2523	Çimento	29.604	72.248	66.563
6907	Karo, küpler vb. Eşya-cilasız/sırsız seramikten	869	1.424	65.898
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	76.537	75.466	65.444
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. fazla	133.624	91.874	64.800
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	34.219	43.494	60.952
5511	Suni-sentetik devamsız elyaftan iplikler (perakende)	43.745	41.551	59.491
9303	Diğer ateşli silahlar	60.547	70.231	59.037
1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	8.015	15.955	57.579
7202	Ferro alyajlar	24.704	42.948	56.491
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	47.080	52.757	54.615
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	67.953	56.717	53.312
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	39.663	47.783	51.226
5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş)	34.219	41.816	49.887
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	72.304	61.399	49.821
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	50.960	43.702	48.972
7213	Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	96.440	44.151	48.176
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	41.901	45.255	47.121
813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların	54.854	45.853	45.411
1201	Soya fasulyesi	1.078	99.755	41.208
	Diğer	2.093.790	2.076.784	2.228.947
	Toplam	6.396.332	6.623.716	8.654.991

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

ABD'den İthalatımız

Türkiye'nin 2017 yılında ABD'den gerçekleştirdiği ithalat bir önceki yıla göre %9,9 artış ile 11,9 milyar dolar olmuştur. Demir çelik ürünleri, hava taşıtları, uzay araçları, pamuk, turbojetler, yatlar, taşkömürü, dozlandırılmış ilaç, şeker pancarı, şeker, serum, aşı, tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar, soya fasulyesi, hava taşıtlarının aksam ve parçaları, petrol gazları, kabuklu meyveler, ortopedik cihazlar, altın, binek otomobiller ve otomatik bilgi işlem makineleri ile üniteleri 2017 yılında ABD'den ithal ettiğimiz başlıca ürün gruplarıdır.

Tablo 8: Türkiye'nin ABD'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	1.014.045	734.847	1.125.157
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	1.581.687	2.084.009	988.504
5201	Pamuk (kardesiz, taranmamış)	527.652	518.926	733.246
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	316.886	410.059	718.426
8903	Yatlar, diğer eğlence ve spor teknesi; kürekli kayık, kano	3.170	1.984	412.441
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	214.751	104.135	325.571
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	367.629	344.914	319.407
2303	Niştacılık, şeker pancarı, şeker ve içki sanayinin artık ve posaları	69.497	197.988	317.537
2713	Petrol yağlarının/bitümenli minerallerden elde edilen yağların kalıntıları	252.504	204.166	291.619
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	259.836	243.688	253.430
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	166.767	193.115	243.538
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	109.603	135.793	200.019
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	209.637	195.851	189.373
1201	Soya fasulyesi	338.851	173.841	174.767
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	113.680	135.223	166.514
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	130.203	160.350	159.138
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	111.840	103.850	154.755
4703	Sodali ve sülfatlı odun hamuru	178.912	146.586	148.447
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	111.282	89.586	139.038
9021	Ortopedik cihazlar, kırıklara mahsus cihazlar, işitme cihazı vb.	133.137	122.768	114.488

4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	150.874	97.784	106.711
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	51.050	104.194	105.845
3904	Vinil klorür/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)	123.376	70.803	105.838
9022	Radyasyonlu cihazlar, x ışınli jeneratörler, tedavi koltukları	75.587	73.886	93.168
4401	Yakmaya mahsus ağaçlar; yonga, talaş, döküntü, kırıntı vb	135.890	110.693	90.634
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	61.112	11.637	90.467
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	71.068	75.743	89.322
7508	Nikelden diğer eşya	85.987	84.632	89.207
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	197.165	128.729	86.977
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	76.623	74.199	83.137
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	61.585	72.194	78.849
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	64.248	65.912	70.737
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	0	1	70.717
9027	Fiziksel, kimyasal tahlillere mahsus cihazlar, mikrotomlar	61.584	65.723	69.638
3822	Laboratuarlarda, teşhiste kullanılan karma reaktifler	62.793	59.870	65.341
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	42.102	47.405	59.033
8108	Titanyum ve titanyumdan eşya (döküntü, hurda dahil)	37.143	55.337	55.602
4002	Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb	55.686	48.615	54.098
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	41.813	61.001	52.271
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	55.528	57.248	51.427
	Diğer	3.405.262	3.200.513	3.202.847
	TOPLAM	11.128.045	10.867.798	11.947.281

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Türkiye ile ABD Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	RG Tarih ve No'su
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması	03.12.1985	13.08.1989-20251
Çifte Vergilendirmeyi Önleme	26.03.1996	31.12.1997-23217
Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TIFA)	29.09.1999	11.02.2000-23961

Yukarıda mezkur Anlaşmaların yürütülmesine ilişkin bir sorun bulunmamaktadır.

ABD ile halihazırda müzakereleri devam eden bir Anlaşma bulunmamaktadır. Ancak, Avrupa Birliği (AB) ile ABD arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) unsurunu da içeren kapsamlı bir **Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP)** tesis edilmesine yönelik müzakereler ülkemizde yakından izlenmektedir.

ABD Başkanı Barack Obama'nın 2009 yılı Nisan ayında ülkemizi ziyareti sırasında Sayın Cumhurbaşkanımızla gerçekleştirdiği ikili görüşmelerde, Türkiye-ABD ikili ticari ve ekonomik ilişkilerini model ortaklık seviyesine yükseltmek hususunda mutabık kalınmıştır. Ardından, ETSİÇ (**Türkiye-ABD Ekonomik ve Ticari Stratejik İşbirliği Çerçevesi**) mekanizmasının kurulması kararlaştırılmış, iki taraftan da ikişer Bakan Koordinatör Bakan olarak seçilmiştir. ETSİÇ Bakanlar düzeyindeki 1. Toplantısı 19 Ekim 2010 tarihinde Vaşington'da, 2. Toplantısı 26 Haziran 2012 tarihinde Ankara'da gerçekleşmiştir. ETSİÇ 3. Bakanlar Toplantısı ise 14 Mayıs 2014 tarihinde Vaşington'da gerçekleştirilmiştir. ETSİÇ 4. Bakanlar Toplantısının ise 2017 yılında Ankara'da yapılması planlanmaktadır.

1999 tarihinde imzalanan Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TIFA) kapsamında gerçekleştirilen toplantılara Müsteşar Yardımcısı başkanlık etmektedir. ABD tarafında muhatap makam ABD Ticaret Temsilciliği'dir.

Ocak 2002'de Türkiye-ABD Ekonomik Ortaklık Konseyi (EOK) kurulmuştur. Ekonomik Ortaklık Konseyi, iki ülke arasındaki ilişkilerin, başta ekonomik ilişkiler olmak üzere bütün unsurlarının yerine getirilmesini sağlamak üzere kurulmuş olup, iki ülkenin Dışişleri Bakanlıkları tarafından yürütülmektedir. 11. Dönem EOK Toplantısı 11-12 Şubat 2015 tarihlerinde Vaşington'da gerçekleşmiştir. EOK Toplantılarına Müsteşar/Müsteşar Yardımcısı başkanlık etmektedir.

Türkiye-ABD Yatırım İlişkileri

ABD ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması 3 Aralık 1985 tarihinde Vaşington'da imzalanmıştır. Anlaşma, 18 Mayıs 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ile Türkiye'ye giren yabancı sermaye miktarı çok büyük artışlar göstermiştir. Aynı eğilim, ABD kaynaklı yabancı yatırım istatistiklerinde de görülmektedir.

ABD'nin Ülkemizdeki Doğrudan Yatırımları

Türkiye'deki Amerika Birleşik Devletleri (ABD) kaynaklı doğrudan yatırımlar **2002-2016/Ekim** tarihleri arasında toplam **11,1 milyar dolara** ulaşmış olup, ABD bu rakamla Türkiye'de doğrudan yatırım yapan ülkeler arasında Hollanda'nın (21,6 milyar dolar) ardından **2. sırada** yer almaktadır. 2106 yılı Ekim ayı itibarıyla ise 324 milyon dolar ile Hollanda, Azerbaycan, İngiltere, Almanya ve Avusturya'nın ardından 6.sıradadır.

Türkiye'nin ABD'deki doğrudan yatırım tutarı

Türkiye'nin ABD'deki doğrudan yatırım tutarı; T.C. Merkez Bankası verilerine göre, 2016 yılı ilk 8 ayında 562 milyon dolar olmuş, **2002-2016/Ağustos** tarihleri arasında ise toplam **3,7 milyar dolara** ulaşmıştır.

Türkiye-ABD Ticari İlişkilerinde Gündemde Olan Konular

Son dönemde gerçekleştirilen TIFA Toplantıları ile, ABD'ye yönelik olarak gerçekleştirilen üst düzey ziyaretlerde de gündeme getirilen, Türk-ABD ilişkilerinde gündemde olan konular aşağıda özetlenmiştir:

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS)

Türkiye'nin hali hazırda ABD ile bir serbest ticaret anlaşması ya da tercihli ticaret düzenlemesi gibi, tek taraflı ya da karşılıklı ticaretteki gümrük vergilerinin kaldırılması ya da kademeli olarak düşürülmesini düzenleyen herhangi bir anlaşması bulunmamaktadır.

Türk ihracatçılarının ve Türk ürünlerinin ABD pazarına girişinde kullanmakta olduğu tek sistem, ABD'nin, aralarında ülkemizin de bulunduğu 126 gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeye ve yaklaşık 5.000 ürüne uygulamakta olduğu Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'dir. Söz konusu sistem çerçevesinde belirli bazı ürünlerin, belirlenen limitlerin aşılmasıyla ABD'ye ithalatlarındaki gümrük vergisi 0'dır.

Ancak faydalanıcı ürün listesine, ülkemiz geleneksel ihrac ürünleri olan tekstil ve giyim eşyası, bazı ayakkabı ve çantalar, valizler ve diğer deriden yapılmış giyim ürünleri dahil değildir. Söz konusu ürünlerin ABD pazarına girişinde uygulanan gümrük vergileri de oldukça yüksek olup, özellikle ucuz işgücü kullanan Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Pakistan gibi ülkeler ile NAFTA Anlaşması çerçevesindeki avantajları kullanan Meksika, anılan ürünlerde ABD'nin başlıca tedarikçileri konumundadırlar.

ABD tarafından uygulanmakta olan Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi her yılın sonunda ABD Temsilciler Meclisi ve Senato'su tarafından kabul edilen ve ABD Başkanı'nca imzalanan bir Kanun'la uzatılmaktadır. GTS'yi yıllık olarak uzatan kanunun imzalanma sürecinde gecikme yaşandığı durumlarda ise genellikle kanunun imzalanması ile birlikte vergi indirimi geriye dönük olarak uygulanmaktadır.

ABD Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) uygulaması, 29 Temmuz 2015 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 29 Haziran 2015 tarihinde ABD Başkanı tarafından onaylanmak sureti ile yenilenmiş bulunmaktadır.

Üçüncü Ülkelerle İşbirliği İmkânları

ABD'nin ülkemiz üzerinden Orta Doğu, Orta Asya ve Kuzey Afrika gibi gelişen pazarlara açılma olanağı; Türkiye'nin de ABD üzerinden Latin Amerika ve Kanada pazarlarına erişim imkânı bulunmaktadır. Ayrıca; Panama gibi Latin Amerika ülkeleri üzerinden ülkemizin Amerika pazarına açılma fırsatı bulunmaktadır ve bu anlamda ABD ve Türk firmalarının özellikle dağıtım merkezleri açısından işbirliği oluşturması ülkemizin faydasına olacaktır. İşbirliği projelerinin sektör bazındaki organizasyonlarla yürütülmesinin yanı sıra, bölgelerin sektör potansiyellerinin farklılık arz etmesi nedeniyle, ülkemizdeki bölgeler ve şehirler ve ABD'deki eyaletler ve bölgeler bazında kurulacak özel sektör komisyonları aracılığı ile görüşmelerin derinleştirilmesi faydalı olacaktır.

Genel olarak; Türk ve ABD'li firmalarının Orta Doğu, Orta Asya ve Afrika ülkelerinde yenilenebilir enerji, ulaşım ve altyapı, gayrimenkul, finans hizmetleri, profesyonel ve teknik hizmetler, doğal kaynaklar ve madencilik, turizm, bilgi ve iletişim teknolojileri, denizcilik, eğitim, sağlık hizmetleri, lojistik ve dağıtım merkezleri, film ve eğlence sektörü, kimyasallar ve eczacılık, metaller ve plastik üretimi, tüketim malları, tarım endüstrisi ve otomotiv sektörüne yönelik işbirliği imkânları bulunmaktadır.

Üçüncü ülkelere yönelik ticaretin ve yatırımın geliştirilmesi amacıyla mevcut işbirliklerinin yanı sıra düzenlenebilecek işbirliği mekanizmaları arasında;

- Anılan sektörlerle yönelik ortak yatırım projeleri,
- Potansiyel arz eden pazarlara erişim için stratejik önem arz eden bölgelerde ortak dağıtım merkezlerinin kurulması,
- Hizmetler ve ileri teknoloji ürün ve hizmetlerinin üçüncü ülkelere ticaretini artırmak amacıyla ortak araştırma ve geliştirme projeleri,
- Türk ve ABD'li üniversiteler ve araştırma kuruluşların öncülüğü ile üçüncü ülkelerde üniversiteler ve araştırma merkezlerinin kurulması,
- Özellikle yenilenebilir enerji başta olmak üzere enerji konusunda ülkemizde faaliyet gösterecek ve ABD ile ortaklaşa kurulacak kurumlar ve ortaklaşa geliştirilecek enerji projeleri bulunmaktadır.

Türk ve ABD'li firmaların işbirliği imkânlarının özellikle ABD'nin "İkili Yatırım Anlaşması"nın bulunduğu üçüncü ülkelerde gerçekleştirilmesinin Türkiye için avantaj oluşturacağı ve zaten yatırım potansiyelimizin ve avantajımız bulunduğu ülkelerin yanı sıra yatırım portföyümüzün çeşitlendirilebileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla üçünü ülkelerdeki ortak projeler ve yatırımlarda Orta Doğu, Orta Asya ve Afrika ülkeleri yanı sıra Bolivya, Ekvator, Honduras, Panama ve Trinidad&Tobago gibi Latin Amerika ülkelerinin de gündeme alınmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

ABD'nin Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması imzalamayı düşündüğü Avustralya, Brunei, Şili, Malezya, Yeni Zelanda, Peru, Singapur, Vietnam ve Serbest Ticaret Anlaşmasının bulunduğu Bahreyn, Kolombiya, Kosta Rika, Guatemala ve Peru gibi ülkelerde söz konusu anlaşmaların sunduğu yatırım ayrıcalıklarından faydalanabilmek adına ortak işbirliği projeleri ülkemiz lehine olacaktır. Bunun yanı sıra yatırım teşvikleri ve yatırım potansiyeli açısından değerlendirildiğinde; Hindistan, Vietnam ve Singapur gibi Asya ülkelerinde ortak yatırım ve proje işbirliklerinin geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Ticaret Politikası Önlemleri

ABD, sübvansiyonlara karşı konulan telafi edici vergi (countervailing duty-CVD) ve damping uygulamalarına karşı alınan anti-damping önlemlerine en fazla başvuran ülkelerden biri konumundadır. Bununla beraber, ABD'nin belli bir ülkeye karşı yürütülen anti-damping ve sübvansiyon soruşturmalarını çoğunlukla eş zamanlı olarak başlattığı gözlemlenmektedir. Mevcut DTÖ mevzuatı uygulamaya konulan anti-damping ve telafi edici vergi önlemlerinin 5'er yıllık sürelerin sonunda uzatılmasına cevaz vermekte olup, bu durum ABD tarafından sıklıkla kullanılmakta ve ülkemiz ihracatçıları bu uygulamadan olumsuz yönde etkilenmektedir.

Fikri Mülkiyet Hakları - "Special 301 Raporu"

ABD Ticaret Temsilciliği (USTR) her yıl, ticari ortakları olan ülkelerdeki fikri mülkiyet hakları uygulamalarına yönelik olarak gelişmeleri izlemekte ve ülkeler her yılın Nisan ayında, bu alanda kaydettikleri gelişmelere bağlı olarak her yıl "Special 301 Raporu"nda "İzleme Listesi" veya "Öncelikli İzleme Listesi" ne alınmaktadır. USTR tarafından yıllık olarak yayımlanan "Special 301" Raporu, ilgili Uruguay Round Anlaşması ve 1988 tarihli Geniş Kapsamlı Ticaret ve Rekabet Gücü Yasası (Omnibus Trade and Competitiveness Act) ile güncellenen 1974 tarihli "Ticaret Yasası"na dayalı olarak hazırlanmaktadır.

2015 yılı Special 301 Raporu ABD Ticaret Temsilciliği (USTR) tarafından 30 Nisan 2015'de yayımlanmıştır. Bu yıl yayımlanan raporda, ABD'nin ticaret ortağı olan 72 ülkenin IPR alanındaki uygulamaları gözden geçirilmektedir. Bu ülkelerin 37'si "Öncelikli İzleme Listesi" veya "İzleme Listesi"nde yer almaktadır. Türkiye 2008 yılına kadar uzun yıllar "Öncelikli İzleme Listesi"nde yer almış, 2008 yılındaki raporda ise "İzleme Listesi"ne yükseltilmiştir. Ülkemiz bu yıl da İzleme Listesinde yer almaktadır.

4. ABD'İN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 9. Türkiye'nin ABD'ye Meyve Sebze Mamulleri İhracatı 2016-2017

ÜRÜN GRUBU	2016		2017		DEĞİŞİM %	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	33.968.184	32.804.262	33.253.974	31.949.421	-2%	-3%
ELMA SULARI	13.700.199	20.317.563	14.680.811	20.047.428	7%	-1%
DİĞER MEYVA SULARI	5.186.770	16.357.522	5.117.170	14.629.683	-1%	-11%
KURUTULMUŞ SEBZELER	4.658.605	15.441.878	4.521.366	14.328.297	-3%	-7%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	4.259.678	7.375.652	7.030.221	14.267.185	65%	93%
DONDURULMUŞ MEYVELER	7.140.136	17.415.477	5.724.818	13.443.138	-20%	-23%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	4.880.408	9.838.548	5.151.718	10.318.930	6%	5%
DONDURULMUŞ SEBZELER	3.474.743	8.458.888	4.727.720	9.591.773	36%	13%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	59.961	428.410	735.368	4.869.688	1.126%	1.037%
DOMATES KONSERVELERİ	788.618	3.416.889	631.767	2.608.396	-20%	-24%
DOMATES SALÇASI	1.280.927	1.820.374	2.144.218	2.596.974	67%	43%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	2.679.974	1.871.427	2.568.560	2.109.675	-4%	13%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	1.020.034	2.100.314	958.244	1.947.443	-6%	-7%
TURUNÇGİL SULARI	1.433.655	3.608.057	912.070	1.945.371	-36%	-46%
ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECESİ<80)	167.603	896.977	195.283	1.098.999	17%	23%
KAYISI KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	16.983	100.427	133.980	1.016.517	689%	912%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	252.040	768.963	293.148	713.329	16%	-7%
ŞARAP	242.950	928.940	178.261	667.492	-27%	-28%
KİRAZ (VİŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	23.887	130.756	64.026	608.945	168%	366%
ÇİLEK KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	18.531	236.258	61.300	600.253	231%	154%
SULAR.BUZ VE KAR	1.825.595	592.410	1.551.238	504.081	-15%	-15%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ MEYVELER	196.942	353.322	302.400	468.724	54%	33%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	297.662	484.668	298.696	443.071	0%	-9%
SİRKE	247.895	270.717	327.049	316.486	32%	17%

BİRA	198.560	200.182	149.299	130.426	-25%	-35%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	81.939	191.242	52.553	121.359	-36%	-37%
DONDURULMUŞ KURUTULMUŞ VEYA DİĞER ŞEKİL. MUHAFAZA EDİLMİŞ DİĞER MEYVE VE SEBZELER	43.480	162.400	30.300	101.935	-30%	-37%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	47.757	359.158	9.880	78.243	-79%	-78%
DOMATES KETÇABI VE DİĞER DOMATES SOSLARI	42.399	88.630	32.631	64.359	-23%	-27%
ÜZÜM SUYU	165.190	101.443	116.978	51.731	-29%	-49%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	71.194	271.835	26.955	48.403	-62%	-82%
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	53.655	82.363	31.871	47.031	-41%	-43%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	52.845	58.138	27.625	28.650	-48%	-51%
DOMATES SUYU	73.232	53.239	24.257	11.839	-67%	-78%
VERMUT VE DİĞER ALKOLLÜ İÇKİLER	2.550	8.412	1.485	8.721	-42%	4%
MANTAR.DOMALAN KONSERVELERİ		0	7.909	5.738		
ANANAS SUYU		0	4.632	4.439		
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	4.143	13.942		0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	88.658.924	147.609.682	92.079.781	151.794.172	4%	3%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

2016 yılında Türkiye Meyve Sebze Mamulleri Sektörünün ABD'ye ihracatı, 147,6 milyon dolar, 2017 yılında 151,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 9). ABD, Meyve Sebze Mamulleri sektörü için önemli bir Pazar olup sektör için Hedef Ülke konumundadır ve 2017 yılında en çok ihracat yapılan ülkeler arasında 3. Sırada yer almaktadır. Sebze meyve bitki parçaları konserveleri sirkeli, Elma suları ve Diğer meyva suları ABD tarafından en fazla ithal edilen ürün grupları olmuştur.

Tablo 10. UMSMİB'nin ABD'ye Meyve Sebze Mamulleri İhracatı 2016-2017

ÜRÜN GRUBU	2016		2017		DEĞİŞİM %	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
DONDURULMUŞ MEYVELER	468.592	1.286.510	178.414	314.580	-62%	-76%
DONDURULMUŞ SEBZELER	1.477.404	2.024.095	2.052.255	2.694.631	39%	33%
KURUTULMUŞ SEBZELER	0	0	249	859		
BİRA	198.560	200.182	149.299	130.426	-25%	-35%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	468.851	418.860	389.760	316.959	-17%	-24%
SULAR.BUZ VE KAR	129.234	97.123	201.758	140.525	56%	45%
ŞARAP	1.230	5.760	1.525	7.128	24%	24%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	1.761	2.436	1.467	1.776	-17%	-27%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	8.137	15.717	9.660	16.251	19%	3%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	285.186	362.747	104.947	146.128	-63%	-60%
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	867	1.322	578	765	-33%	-42%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	83.208	199.032	74.539	185.512	-10%	-7%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	1.308.076	2.075.891	1.286.023	1.813.312	-2%	-13%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	1.011	10.554	4.921	47.292	387%	348%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ . TATLANDIRILMIŞ	171.695	276.678	176.106	254.006	3%	-8%
DİĞER MEYVA SULARI	639.756	2.451.321	35.998	72.799	-94%	-97%
ELMA SULARI	2.789.280	3.290.702	357.560	486.558	-87%	-85%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	0	0	7.314	7.979		
GENEL TOPLAM	8.032.847	12.718.931	5.032.372	6.637.485	-37%	-48%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

UMSMİB'nin ABD'ye ihracatı 2016 yılında 12,7 milyon dolar, 2017 yılında %-48 oranında düşüşle 6,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. ABD UMSMİB 2017 yılı ihracatında değer bazında sıralamaya göre 6. sırada yer almaktadır (Tablo 10).

Tablo 11. Türkiye'nin ABD'ye Meyve Sebze Mamulleri İhracatı Ocak-Mayıs 2018

ÜRÜN GRUBU	Ocak-Mayıs 2017		Ocak-Mayıs 2018		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	13.409.732	12.740.656	13.667.658	13.130.971	2%	3%
ELMA SULARI	9.675.093	12.695.697	6.113.238	11.167.054	-37%	-12%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	2.785.565	5.307.076	3.783.684	8.136.914	36%	53%
DİĞER MEYVA SULARI	2.245.223	6.284.262	2.389.710	7.251.532	6%	15%
KURUTULMUŞ SEBZELER	1.721.640	5.470.577	1.602.554	5.216.109	-7%	-5%
DONDURULMUŞ MEYVELER	1.967.152	4.680.751	1.829.637	5.037.536	-7%	8%
DONDURULMUŞ SEBZELER	2.044.430	4.055.130	2.634.225	4.761.108	29%	17%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	1.949.223	3.763.664	1.948.246	4.038.410	0%	7%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	95.305	595.641	505.382	3.583.779	430%	502%
DOMATES KONSERVELERİ	263.901	1.060.698	343.963	1.400.229	30%	32%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	1.148.415	1.106.978	1.260.339	1.109.877	10%	0%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	345.878	727.677	449.902	910.755	30%	25%
KAYISI KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	32.424	247.108	106.374	858.881	228%	248%
DOMATES SALÇASI	910.099	1.167.127	448.281	527.242	-51%	-55%
KİRAZ (VIŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	28.283	91.992	34.085	511.269	21%	456%
ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECESİ<80)	124.702	725.924	105.996	508.537	-15%	-30%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ . TATLANDIRILMIŞ	163.283	248.609	202.351	405.478	24%	63%
SİRKE	85.968	114.191	351.803	316.133	309%	177%
ŞARAP	50.367	239.159	38.762	208.445	-23%	-13%
SULAR.BUZ VE KAR	612.183	160.806	554.130	193.850	-9%	21%
TURUNÇGİL SULARI	205.613	534.391	164.748	178.174	-20%	-67%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ MEYVELER	97.200	135.987	89.330	169.592	-8%	25%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	126.488	323.218	52.712	136.664	-58%	-58%
DONDURULMUŞ KURUTULMUŞ VEYA DİĞER ŞEKİL. MUHAFAZA EDİLMİŞ DİĞER MEYVE VE SEBZELER	3.000	13.560	35.727	135.021	1.091%	896%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	23.639	58.557	48.209	81.735	104%	40%
ÇİLEK KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	8.040	78.310	4.600	51.919	-43%	-34%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	5.408	38.506	11.487	51.450	112%	34%
BİRA	49.299	45.266	46.695	39.039	-5%	-14%
DOMATES SUYU	5.887	2.498	35.690	23.457	506%	839%

FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	13.353	17.678	9.619	16.418	-28%	-7%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	12.575	14.653	11.702	13.240	-7%	-10%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	12.434	14.112	8.852	12.055	-29%	-15%
DOMATES KETÇABI VE DİĞER DOMATES SOSLARI	5.916	15.043	6.439	9.294	9%	-38%
ÜZÜM SUYU	2.352	1.960	3.432	3.003	46%	53%
MANTAR.DOMALAN KONSERVELERİ		0	3.397	2.441		
VERMUT VE DİĞER ALKOLLÜ İÇKİLER	990	5.586	315	1.710	-68%	-69%
ANANAS SUYU	2.328	2.231		0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	40.233.389	62.785.276	38.903.273	70.199.321	-3%	12%

Ocak-Mayıs 2017 döneminde Türkiye Meyve Sebze Mamulleri Sektörünün ABD'ye ihracatı, 62,7 milyon dolar, Ocak-Mayıs 2018 döneminde +%12 artışla 70,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 11). Ocak-Mayıs 2018 döneminde en çok ihracat yapılan ülkeler arasında 2. Sırada yer almaktadır. Sebze meyve bitki parçaları konserveleri sirkeli, Elma suları ve Karışık Haldeki Meyve ve Sebze Suları ABD tarafından en fazla ithal edilen ürün grupları olmuştur.

Tablo 12. UMSMİB'nin ABD'ye Meyve Sebze Mamulleri İhracatı Ocak-Mayıs 2018

ÜLKE	OCAK-MAYIS 2017		OCAK-MAYIS 2018		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	0	0	1.053.356	2.765.988		
DONDURULMUŞ SEBZELER	1.062.072	1.391.227	1.178.058	1.470.589	11%	6%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI						
KONSERVELERİ SİRKELİ	512.695	636.948	538.916	732.345	5%	15%
DİĞER MEYVA SULARI	18.398	51.679	269.426	661.822	1.364%	1.181%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ . TATLANDIRILMIŞ	96.156	142.968	122.340	183.422	27%	28%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	99.549	83.127	127.992	106.923	29%	29%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	20.873	58.290	28.258	62.341	35%	7%
BİRA	49.299	45.266	46.695	39.039	-5%	-14%
SULAR.BUZ VE KAR	34.687	12.011	42.533	32.135	23%	168%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	19.026	24.568	9.267	12.681	-51%	-48%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	1.020	1.975	18.468	3.994	1.711%	102%
SİRKE	0	0	810	1.296		

BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	0	0	587	674		
DONDURULMUŞ MEYVELER	45.792	86.897	13	13	-100%	-100%
DONDURULMUŞ KURUTULMUŞ VEYA DİĞER ŞEKİL. MUHAFAZA EDİLMİŞ DİĞER MEYVE VE SEBZELER	0	0	2	2		
ŞARAP	1.525	7.128	0	0	-100%	-100%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	914	10.374	0	0	-100%	-100%
ELMA SULARI	335.560	442.558	0	0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	2.297.565	2.995.015	3.436.720	6.073.264	50%	103%

UMSMİB'nin ABD'ye ihracatı Ocak-Mayıs 2017 döneminde **2,9 milyon dolar**, Ocak-Mayıs 2018 döneminde %103 oranında artışla **6 milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir. ABD UMSMİB Ocak-Mayıs 2018 döneminde ihracatında değer bazında sıralamaya göre 3. sırada yer almaktadır (Tablo 12).

Tablo 13. ABD'nin Ürün Grubu Bazında Başlıca Meyve Sebze Mamulleri İthalatı (1000 USD) (İlk 20 Ürün)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2015	2016	2017
71080	Diğer Sebzeler (pişirilmemiş veya buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş) (dondurulmuş)	629.873	625.966	638.598
81190	Diğerleri : İlave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeleri içerenler: Şeker oranı ağırlık itibarıyla % 13'ü geçenler :	567.896	529.379	437.447
200190	Diğerleri (sirke veya asetik asitle hazırlanmış veya konserve edilmiş) :	336.414	337.768	339.497
200410	Patatesler: (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmuş) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç) :	754.408	804.548	896.626
200599	Diğerleri (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç) :	489.568	519.360	657.659
200820	Ananas:(ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler veya alkol katılmış olsun olmasın) :	434.181	405.982	388.570
200830	Turunçgiller:(ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler veya alkol katılmış olsun olmasın) :	342.371	346.611	328.091

200899	Diğer Meyveler (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler veya alkol katılmış olsun olmasın) :	1.024.255	1.069.159	1.256.230
200979	Elma suyu:Brix değeri 67'yi geçenler: (Fermente edilmemiş ve alkol katılmamış), ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış olsun olmasın :	547.116	516.566	458.632
200989	Diğerleri: Brix değeri 67'yi geçenler: Armut suyu :	332.351	301.382	323.573
220110	Mineral sular ve gazlı sular	386.573	438.169	466.031
220210	Sular (mineral sular ve gazlı sular dahil) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış ve aromalandırılmış)	2.187.333	2.326.676	2.467.598
220410	Köpüklü şaraplar	1.011.564	1.073.865	1.250.681
220421	Muhtevası 2 litre veya daha az kaplarda olanlar- Diğer şaraplar; fermantasyonu alkol ilavesi ile önlenmiş veya durdurulmuş üzüm şırası:	4.333.537	4.307.748	4.567.352
220710	Tarım ürünlerinden elde edilenler- Alkol derecesi hacim itibariyle % 80 veya daha fazla olan (denatüre) edilmemiş etil alkol	611.120	612.956	698.914
220820	Muhtevası 2 litre veya daha az kaplarda olanlar : Üzüm şarabı veya üzüm cibresinin damıtılması yolu ile elde edilen alkollü içkiler:	1.168.241	1.280.557	1.463.631
220830	Viskiler	2.036.194	2.137.916	2.215.552
220860	Votka	1.619.467	1.652.236	1.471.291
220870	Likörler	921.781	922.013	928.770
220890	Diğerleri Arak	1.163.363	1.227.879	1.394.834
	DİĞER	5.047.953	5.285.953	4.740.788
	GENEL TOPLAM	25.945.559	26.722.689	27.390.365

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre, ABD'nin 6'lı GTİP bazında Toplam Meyve Sebze Mamulleri ithalatı 2015 yılında 25,9 milyar dolar olarak gerçekleşirken, 2016 yılında 26,7 ve 2017 yılında 27,3 milyar dolara ulaşmıştır.(Tablo 13).

Tablo 14. ABD'nin Ülke Bazında Başlıca Meyve Sebze Mamulleri İthalatı (1000 USD)

ÜLKELER	2015	2016	2017
Fransa	4.012.304	4.184.841	4.624.071
Meksika	3.235.706	3.293.748	3.616.361
İtalya	2.496.285	2.613.177	2.757.200
Kanada	2.097.755	2.239.814	2.250.474
Birleşik Krallık	1.546.151	1.668.650	1.677.379
Çin	1.438.296	1.456.604	1.540.495
Brezilya	923.703	947.281	1.045.311
Avusturya	664.083	827.784	937.432
İsviçre	996.680	917.328	853.712
İrlanda	569.843	551.371	659.015
Şili	680.511	674.770	591.839
İspanya	509.762	516.177	586.218
Tayland	698.425	802.605	487.232
Arjantin	577.558	548.760	480.976
Avustralya	490.404	458.981	455.297
Yeni Zelanda	403.845	429.320	453.733
Hollanda	434.860	442.462	400.138
Peru	342.692	308.049	349.028
Almanya	328.436	303.391	331.813
İsveç	311.718	305.757	288.991
Türkiye (24. Sırada)	175.686	172.642	176.897
Diğer	3.186.542	3.231.819	3.003.650
GENEL TOPLAM	25.945.559	26.722.689	27.390.365

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre ABD'nin 2017 yılında başlıca Meyve Sebze Mamulleri ithalatı yaptığı ülkeler; Fransa, Meksika, İtalya, Kanada ve Birleşik Krallık'tır. ABD'nin ***Meyve Sebze Mamulleri ithalatı yaptığı ülkeler sıralamasında Türkiye 24. sırada yer almaktadır (Tablo 14).***

5. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Birey odaklı, kişisel inisiyatif ve başarıya önem veren bir kültüre sahip olan Amerikalılar, düşüncelerini pek saklamayan dürüst bir yapıya sahiptirler. Konunun etrafında dolaşmaktan hoşlanmazlar ve doğrudan konuya girerler. Dolayısıyla Amerikalı bir iş adamı eğer iş konusunda olumsuz düşünüyorsa "Hayır" cevabını vermekten çekinmez.

İş görüşmeleri son derecede hızlı bir tempoyla yürümektedir. ABD iş kültüründe "vakit nakittir" kavramı çok ciddi bir şekilde takip edilmektedir. Amerikalılar görüştikleri işadamlarının farklı kültürlerden olduklarının çoğu kez farkına bile varmazlar. İş her zaman için ön plandadır. Toplantıları problem-çözme mantığı içinde yürütürler. Görüşmeler esnasında hızlı ve sonuca odaklı bir mantık yürüten iş adamları, görüşmelerde tıkanma olması halinde, çözüm olabilecek tüm alternatifleri ve seçenekleri ortaya çıkarmaya çaba sarf eder.

Şirket politikaları bakımından her konunun kuralı oluşturulur ve her seviyedeki uzmanlar da bu kurallara uyarlar. Ülkede iş ahlakı son derece kuvvetlidir. İş görüşmelerinde kişisel konuların tartışılmasından hoşlanmazlar. ABD, dünyada iş davalarının en fazla yaşandığı ülkelerden birisidir. Her sektörde ve toplumun her bölümünde uzmanlaşmış avukatlara sahiptirler.

ABD'lilerle iş yaparken iş ortamındaki hiyerarşi, unvanlar ve dereceler önemli olmakla beraber ofis dışında hiç resmi olmayan bir tutum ve samimiyet sergilemek olağandır. Resmi olmayan ve insani ilişkilerde eşitlik olan konulara değer vermektedirler. Bu yüzden karşıdaki kişiyi rahatlatmak için statü kavramını ortadan kaldırma eğilimi içerisindeyler.

Amerikalılar karmaşık görüşmeleri safhalara bölerek yürütürler. Konuları ayırırlar ve belli bir zaman dilimi içerisinde tek bir konuyu işlerler. Amerikalılar tarihi belirtirken ilk olarak ay, gün ve en sonunda da yılı belirtirler. (Örneğin? December 5, 2001 ya da 12/5/01). Bu konu iş ilişkilerinde yanlış anlaşılmalara neden olabilmektedir. Bu yüzden teyit alınmasında ve dikkat edilmesinde fayda vardır.

ABD'de görüşme ve randevulara zamanında gitmek çok önemlidir. Özellikle büyük şehirlerde trafik çok büyük bir problem yaratmakta ve gecikmelere neden olabilmektedir. Bu nedenle, Amerika'daki randevulara biraz daha erkenden hazırlanmak ve eğer gecikilecekse, bu durumu karşı tarafa mutlaka bildirmek gerekmektedir.

İsim sıralaması ilk önce adı, orta adı ve soyadı şeklinde verilmektedir. Tanışılan kişiye ilk önce unvanı, daha sonra da soyadı ile hitap etmekte fayda vardır. Amerikalılarla yeni tanışıldığında hemen ilk isimleri ile çağrılmaları konusunda ısrarda bulunmaları Amerikan iş kültürünün bir parçasıdır. "Dr.", "Ms.", "Miss", "Mrs.", veya "Mr." gibi unvanları soyadını daha sonra söyleyerek kullanmak mümkündür.

Amerikan iş kültüründe giyim tarzı bölgesel olarak farklılıklar göstermektedir. Ülkenin bazı kesimlerinde özellikle Doğu bölgesinde herkes takım elbise giymektedir. Batı kıyıları gibi diğer yerlerde ise daha rahat elbiseler tercih edilmektedir. Ancak ülkenin her tarafında yönetici olan kişiler resmi bir biçimde giyinmektedirler.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk işadamlarımızın ABD'ye seyahatlerinde Göçmenlik Dışı Vize almaları gerekmektedir. Göçmen Olmayan Vize Bölümü Amerika Birleşik Devletleri'ne geçici olarak iş veya turistik amaçlı seyahat eden kişilerin başvurularını değerlendirir. Başvurular sadece randevu yoluyla kabul edilir. 1 Şubat 2010 itibariyle, ABD Ankara Büyükelçiliği'nden ve ABD İstanbul Başkonsolosluğu'ndan yapılacak bütün göçmen olmayan vize başvurularının, elektronik vize başvuru formu olan DS-160'ı internet üzerinden göndermeleri yoluyla yapılması gerekmektedir.

Vize başvurularının planlanan seyahat tarihinden en az 6-8 hafta önceden yapılması tavsiye edilmektedir. Vize başvuru randevusu almış başvuru sahiplerinin, randevu tarihinden en az iki iş günü öncesinden DS-160 elektronik formunu internet üzerinden göndermeleri gerekmektedir. Yatırımcı (E) ve Şirketçi Transfer (L) Vizesine başvurmak için ise DS-160 başvuru formunun onay sayfası dahil tüm belgelerin randevu tarihinden en az on (10) iş günü öncesi ABD Büyükelçiliğine gönderilmesi gerekmektedir. DS-160 ile ilgili detaylı bilgi için "http://turkish.turkey.usembassy.gov/ds160_bilgi.html" linki kullanılabilir.

ABD vizesi için başvuru randevuları; www.usvisa-info.com adresindeki internet sitesi ya da (0850) 252-6355 numaralı telefon aracılığıyla alınabilmektedir. ABD'den arayan başvuru sahipleri için ise (703) 439-2348 numaralı telefon hizmet vermektedir. Söz konusu telefon hatlarına yapılacak yerel aramalar ücretsizdir. Randevu almak için ayrıca ücret ödemek gereği bulunmamaktadır ve randevu ücreti, vize başvuru ücretinin içinden tahsil edilmektedir.

Başvuru sahipleri, çağrı ve bilgi merkezi aracılığıyla randevularını (Mart 2012'ye kadar Pazartesi-Cuma günleri 07:00-21:00 saatleri arasında), 07:00-19:00 saatleri arasında alabilmektedir. Vize başvuru ücretlerini nakit olarak ödemek isteyen başvuru sahipleri, ödemelerini Akbank şubelerinde TL olarak, kredi kartı ile ödeme yapmak isteyen başvuru sahipleri ise otomatik telefon sisteminden veya www.usvisa-info.com adresinden ABD Doları olarak ödeyebilmektedir.

Başvuru sahiplerinin pasaportları, başvuru sırasında seçmiş oldukları PTT şubesine gönderilmekte olup kurye ile gönderi için ayrıca ücret gerekmemektedir. Göçmen Olmayan Vize (B1/B2, C/D, F1/F2, M1/M2, I, J1/J2) ücreti 160 Dolardır. Diğer göçmen olmayan vize başvuru ücretleri hakkında bilgi almak için "http://turkish.turkey.usembassy.gov/basvuru_ucreti.html" web sitesi ziyaret edilebilir.

Vize görüşmelerinde, Biometric Data ekibi parmak taraması yapmakta, kimlik, ad, soyad vb. bilgileri parmak izi alınarak kaydedilmektedir. Ayrıca, yolculuk ve başvuru amacı hakkında sorular sorulmaktadır. Başvuru sırasında başvuru formunun yanı sıra vize

türüne göre değişen destekleyici belgeler için
“http://turkish.turkey.usembassy.gov/destekleyici_belgeler.html” linkinden bilgi alınabilmektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

ABD’de normal çalışma günleri Pazartesi-Cuma arasındır. Mesai saatleri genelde sabah 08.00-17.00 veya 09.00-18.00 arasındır.

Yeni Yıl : 1 Ocak

Noel : 25 Aralık

Şükran Günü : Kasım ayının dördüncü Perşembe günü

Ulusal Bağımsızlık Günü : 4 Temmuz

Martin Luther King Günü : Haziran'ın üçüncü Pazartesi günü

Başkan'ın Günü : G. Washington, A. Lincoln'ün doğum günleri anısına her yıl Şubat ayının üçüncü Pazartesi günü

Memorial day (Anma Günü) : Mayıs'ın son Pazartesi günü

İşçi Bayramı : Eylül'ün birinci Pazartesi günü

Colombus Günü : Ekim ayının ikinci Pazartesi günü

Veterans (Armistice) Günü : 11 Kasım

Yerel Saat

Atlas Okyanusu kıyısı Türkiye’den 7 saat, Büyük Okyanus kıyısı ise 10 saat geridir.

İklim

Çok geniş bir coğrafyaya yayılan ABD’nin farklı bölgelerinde farklı iklim özellikleri görülmektedir. Genelde ılıman olan iklim, güneye doğru tropikal özelliklerle göstermektedir. Hawaii ve Florida’da tropik, Alaska’da kutup iklimi gözlenirken Mississippi Nehri’nin batısındaki büyük düzlüklerde yarı bozkır iklimi hakimdir. Ovak ve Şubat aylarında Rocky Dağları’nın doğu eteklerinden esen ılık rüzgarlar zaman zaman kuzeybatıda hakim olan soğuk kışların etkisini azaltmaktadır. Federal Başkent Vaşington’da en sıcak ay Temmuz (21-31°C), en soğuk ay Ocak (-3-6°C), yağmur yağışının en bol olduğu ay Ağustos, en kurak ay Şubat ayıdır.

KAYNAKLAR

1. Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri (www.uib.org.tr)
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliđimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliđimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliđimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.